

Warszawa, 08-01-2025 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Zespół Prawa Cywilnego

IV.7214.45.2022.DZ

Pan

Michał Fabisiak

Szanowny Panie

W związku z kolejnymi listami skierowanymi do Rzecznika Praw Obywatelskich, w których zawarta jest prośba o przystąpienie do postępowania sądowego toczącego się przed Sądem Okręgowym w Warszawie sygn. akt III C 588/16 z powództwa mBank S.A. z siedzibą w Warszawie przeciwko Michałowi Pabisiakowi, Magdalenie Pabisiak o zapłatę, z upoważnienia Rzecznika na wstępie pragnę wyjaśnić, że Rzecznik działa w określonych granicach prawnych, jakie wyznaczyła mu ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r., poz. 1264 ze zm.).

Stosownie do postanowień art. 14 pkt 4 ustawy o RPO, po zbadaniu sprawy, Rzecznik może żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych, jak również wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu – na prawach przysługujących prokuratorowi.

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

1/4

Jednak decyzję o ewentualnym przystąpieniu do toczącego się postępowania Rzecznik podejmuje dopiero po zbadaniu podjętej uprzednio sprawy, jeżeli uzna, że skorzystanie z tego środka prawnego jest niezbędne z punktu widzenia ochrony praw i wolności obywatelskich. Nie w każdej zatem sprawie, w której prosi o to zainteresowany obywatel, są podstawy do wstąpienia przez Rzecznika do toczącego się postępowania.

Istotne jest również to, że zgodnie z powołanym wyżej przepisem Rzecznik bierze udział w toczącym się postępowaniu na prawach przysługujących prokuratorowi. Analogicznie zatem, Rzecznik działa w toczącym się postępowaniu wyłącznie jako przedstawiciel Państwa i rzecznik interesu społecznego.

W związku z tym Rzecznik nie jest w takim postępowaniu związany z żadną ze stron. Jego działanie w postępowaniu powinno być zatem skierowane bardziej na ochronę interesów o charakterze ogólnym, niż interesów konkretnej osoby (jednej ze stron). Stąd też nie można oczekiwać, że sam fakt przystąpienia Rzecznika do postępowania spowoduje wydanie przez sąd rozstrzygnięcia korzystnego dla tej strony, która o to zwróciła się do RPO.

W świetle powyższych uwag oraz bardzo dużej liczby wniosków od obywateli zwracających się o bezpośrednie zaangażowanie się przez RPO w toczące się z ich udziałem sprawy sądowe należy uznać, że skorzystanie przez Rzecznika z omawianych uprawnień musi być ograniczone do sytuacji zupełnie wyjątkowych i może wyłącznie wówczas, gdy wzięcie udziału w postępowaniu jest niezbędne ze względu na konieczność ochrony praw i wolności obywatelskich, zaś uczestnictwo Rzecznika w postępowaniu może stanowić skuteczny środek umożliwiający usunięcie dostrzeżonego naruszenia praw i wolności, a ponadto zachodzi co najmniej jeden z poniższych przypadków:

1/. sprawa ma wymiar precedensowy, a jej rozstrzygnięcie przez sąd otworzy innym osobom znajdującym się w analogicznej sytuacji drogę dochodzenia naruszonych praw i wolności,

2/. stwierdzone naruszenie praw i wolności przybiera charakter masowy, zaś działania procesowe Rzecznika mogą odnieść skutek prewencyjny,

3/. wyjątkowa nieporadność osoby zwracającej się do Rzecznika, wskazująca, iż osoba ta we własnym zakresie nie będzie w stanie chronić swoich praw i wolności,

4/. wyjątkowa nośność społeczna sprawy, wymagająca zaangażowania Rzecznika Praw Obywatelskich.

Przykro mi, lecz mimo zrozumienia Pana bardzo trudnej sytuacji opisanej w listach, w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich treść nadesłanej korespondencji nie daje podstaw do uznania, że zaistniały przesłanki do przystąpienia przez RPO do wskazanego postępowania sądowego, w szczególności takie, które mogłyby świadczyć o naruszeniu prawa przez sąd, czy choćby braku bezstronności. Nie można stwierdzić, że sprawa jest rozpoznawana z naruszeniem powszechnie obowiązującego prawa albo że zachodzi przewlekłość postępowania. W kontekście wyżej przedstawionych uwag o zakresie działania RPO Rzecznik nie ma podstaw do podjęcia oczekiwanych przez Pana działań, a w szczególności dokonania oceny, czy postępowanie Policji, adwokatki Magdaleny Just i samej Magdaleny Just były zgodne z dobrymi obyczajami i zasadami współżycia społecznego.

Jeżeli nie czuje się Pan na siłach, by samodzielnie występować w procesie i podejmować obrony swoich praw, może Pan skorzystać z pomocy pełnomocnika procesowego z wyboru, albo złożyć wniosek o przyznanie przez sąd takiego pełnomocnika z urzędu (na podstawie treści nadesłanej korespondencji nie można zorientować się, czy korzysta Pan z pomocy adwokata/radcy prawnego). Jeżeli natomiast orzeczenie sądu I instancji okaże się dla Pana niekorzystne, będzie Pan mógł skorzystać z prawa do wniesienia apelacji.

Pragnę dodatkowo poinformować, że w sprawach cywilnych Rzecznik może na wniosek obywatela wnosić nadzwyczajne środki zaskarżenia od prawomocnych orzeczeń sądowych - na zasadach przewidzianych w przepisach obowiązującej procedury cywilnej oraz ustaw szczególnych. Oznacza to, że na wniosek obywatela RPO może zbadać, czy w sprawie zaistniały przesłanki do wniesienia na rzecz wnioskodawcy skargi kasacyjnej (w sprawach, w których taka skarga przysługuje) oraz skargi nadzwyczajnej, o której mowa w art. 89 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 622).

Mając na uwadze wyżej wskazane okoliczności, mimo zrozumienia Pana trudnej sytuacji opisanej w liście, na obecnym etapie sprawy Rzecznik nie znalazł podstaw do podjęcia oczekiwanych przez Pana działań.

Z poważaniem

Dorota Zmijewska

Ekspert prawny

/-wydano i podpisano elektronicznie/